

31. juli 2024 • dbe

Høringssvar vedr. lovforslag om tilbagerulning af skærpede krav til kommunalbestyrelsens behandling af danmarkskortet

Ældre Sagen takker for muligheden for at afgive høringssvar. Vi har tidligere afgivet høringssvar om de skærpede krav til kommunernes behandling af danmarkskortet. Danmarkskortet, som blev indført i 2016, viser, hvor mange kommunale afgørelser på socialområdet, som omgøres, når der er blevet klaget til Ankestyrelsen. I vores høringssvar af 21. januar 2022 har vi udtrykt os positivt om den generelle styrkelse af retssikkerheden på socialområdet, som de skærpede krav til kommunernes behandling af danmarkskortet er udtryk for.

Retssikkerheden på det sociale område har igennem flere år været udfordret af mange fejl i den kommunale sagsbehandling og visitation. De mange fejl udfordrer retssikkerheden og betyder, at den enkelte ældre ikke kan være sikker på at få den hjælp, der er ret til efter lovgivningen. I høringssvaret i 2022 opfordrede Ældre Sagen derfor også til yderligere at styrke retssikkerheden i kommunerne.

Tilbagerulning af skærpede krav til behandling af danmarkskortet kan betyde forringet retssikkerhed i kommunerne (retssikkerhedslovens § 79 b, stk. 2-3)

Ældre Sagen stiller sig uforstående overfor, at tilbagerulning af de skærpede krav til kommunalbestyrelsens behandling af danmarkskortet skal gennemføres for at afbureaukratisere. Efter vores opfattelse indebærer lovforslaget en risiko for forringelse af retssikkerheden i kommunerne.

Det fremgår af lovforslaget, at ministeriet mener, at reglerne om skærpede krav til behandlingen af danmarkskortet skal ophæves for at sætte kommunerne fri til at tage ansvar for retssikkerheden på det sociale område på den måde, som kommunalbestyrelsen finder er hensigtsmæssigt og dermed til gavn for den enkelte kommunes borgere.

Ældre Sagen er naturligvis enig i, at det er fornuftigt at fjerne unødigt regulering. Det vil frigive tid til, at kommunerne fx kan øge kvaliteten i sagsbehandlingen. Vi støtter også, at kommunerne selv skal tage ansvar for retssikkerheden på det sociale område. Det forekommer blot ikke på nogen måde realistisk, at retssikkerheden kan styrkes, hvis der ikke er et faktisk billede af kvaliteten af afgørelserne. De faktiske data lige nu viser, at retssikkerheden halter gevaldigt i kommunerne. Der er tårnhøje omgørelsesprocenter, og intet indikerer, at kommunerne har et særligt fokus på at sikre, at borgerne modtager korrekte afgørelser og den rette hjælp og støtte. Tværtimod hører vi gang på gang fra vores medlemmer, at de "vendes i døren" i kommunerne, at hjælpen skæres ned eller fjernes helt, selvom behovet er uændret, og at kommunerne ser stort på banale sagsbehandlingskrav som begrundelsespligt og vejledningspligt. Så efter vores opfattelse er der intet, der indikerer, at en tilbagerulning af regler, der kan medvirke til at sikre retssikkerheden, vil medføre en forbedring af svage borgeres retssikkerhed.

Omgørelsesprocenten, som oplyses på danmarkskortet, giver en relativt klar indikation af, hvordan det ser ud med retssikkerheden i den enkelte kommune. Omgørelsesprocenten

viser, hvor kommunen skal sætte ind for at forbedre sagsbehandlingen. I den forbindelse er det vigtigt at understrege, at der er behov for et vedvarende fokus på, om den enkelte kommune har de rette strukturer og processer på plads for at kunne sikre retssikkerheden. De skærpede krav til kommunernes behandling af danmarkskortet kan medvirke til at bevare dette fokus.

I denne forbindelse skal Ældre Sagen også påpege, at der ikke i øvrigt er nugældende regler, der hindrer, at kommunerne kan iværksætte tiltag lokalt til gavn for retssikkerheden.

På baggrund af ovenstående vil vi igen opfordre til, at der indføres de tre tiltag til forbedring af retssikkerheden, som kort skitseres nedenfor. De tre forslag til forbedringer af retssikkerheden kan medvirke til i højere grad at sikre den enkeltes retssikkerhed.

Sagsbehandlingskompetencer i kommunerne bør styrkes

Der er et stort behov for at få styrket sagsbehandlingskompetencerne i kommunerne. Det viser de høje omgørelsesprocenter på danmarkskortet. Korrekt sagsbehandling vil betyde færre klagesager og en langt kortere sagsbehandlingstid. Derfor bør det være et krav, at kommunerne sætter konkrete mål og planer for, hvordan de vil sikre læring og styrke visitorers og sagsbehandlers kompetencer, så der træffes korrekte og lovlige afgørelser.

Der bør tilsvarende indføres regler om, at Ankestyrelsen skal yde konkret vejledning til kommunerne om, hvilke tiltag der er bedst egnede til at styrke retssikkerheden i den enkelte kommune.

Ankestyrelsen bør udstede flere principmeddelelser til gavn for kommuners sagsbehandling

Principmeddelelser anvendes retningsgivende for kommunernes sagsbehandling og danner et fundament for forståelsen af praksis på socialområdet. Derfor bør der efter Ældre Sagens opfattelse offentliggøres flere og mere varierede principmeddelelser inden for de sagsområder, hvor Ankestyrelsen kan konstatere, at der er et meget højt antal omgørelser.

Samtidig bør der være et fokus på, at principmeddelelser sprogligt udformes, så de er nemme at forstå for både borgere, visitorer og sagsbehandlere.

Borgerrådgiver i alle kommuner kan styrke retssikkerheden

Det er Ældre Sagens opfattelse, at kommunerne bør forpligtes til at ansætte en uvildig borgerrådgiver. Vi er i denne forbindelse opmærksomme på, at det siden 2021 har været muligt for kommunerne at ansøge om midler til ansættelse af en borgerrådgiver, og at en del kommuner har søgt om disse midler. Denne mulighed udløber imidlertid med udgangen af 2024.

Vi mener, at det skal være en pligt for kommuner at ansætte en uvildig borgerrådgiver med et klart opgavemandat. Ikke mindst fordi en borgerrådgiver kan medvirke til at kvalificere sagsbehandlingen i kommunerne og dermed højne retssikkerheden i forbindelse med den politisk ønskede frisættelse af kommunerne. En borgerrådgiver kan være med til at forebygge fejl i sagsbehandlingen og sikre, at den kommunale sagsbehandling og visitation forbedres på længere sigt - til gavn for retssikkerheden.

Ældre Sagen står til rådighed for uddybende bemærkninger.

Venlig hilsen

Michael Teit Nielsen

Vicedirektør